

Срђан Рудић*

Историјски институт
Београд

**ПОВЕЉА КРАЉА ТВРТКА II ТВРТКОВИЋА КОЈОМ
ПОТВРЂУЈЕ САНДАЉЕВУ ПРОДАЈУ КОНАВАЛА
ДУБРОВНИКУ**

Подвисоки, 1420, август 16.

Сажетак: Краљ Твртко II Твртковић издаје, на молбу дубровачких посланика, кнежева Добра Бенчулића и Пира Лукаревића, повељу којом потврђује чин војводе Сандаља Хранића, којим је продао Дубровнику своју половину Жупе Конавли, као и другу половину жупе и град Сокол који су раније припадали Петру Павловићу. Повеља је издата 16. августа 1420. у Подвисоком.

Кључне речи: Твртко II Твртковић, Сандаљ Хранић, Петар Павловић, Дубровник, Конавли, Соко, 1420. година.

Повеља коју овде приређујемо настала је убрзо након што је у пролеће 1420. године у сукобу са Турцима убијен војвода Петар Павловић, а Твртко II по други пут сео на босански престо. Преговори о купопродаји Конавала вероватно су започети крајем 1418. године, а већ јануара следеће године Дубровчани су о томе преговарали са посланицима Сандаља Хранића и Петра Павловића. Војвода Петар је ускоро одустао од продаје свог дела Конавала, док је Сандаљ Хранић наставио преговоре, који су завршени јуна 1419. године. Сандаљ је Дубровчанима дао свој део Конавала, а заузврат је добио 18.000 перпера, могућност да их уложи уз камату од 5%, племство за мушке чланове породице, две палате у граду и њихово реновирање, баштину у Дубровачкој жупи у вредности од 3.000 перпера и годишњи трибут од 500 перпера.¹

Интересантно је да је краљ Стефан Остојић, 4. децембра 1419, потврдио Дубровчанима уступање оба дела Конавала, и оног који је

* Ел. пошта: srdjanrudic@yahoo.com

¹ Љ. Стојановић, *Повеље и тисма* I–1, 293–301; Р. Поповић, *Повеља војводе Сандаља и браће му Вукца и Вука којом уступају Дубровчанима свој део Конавала, на Стипан пољу под Соколом, 1419, јун 24*, ГПБ 4 (2011) 97–109.

припадао Косачама и оног којим су господарили Павловићи, а Општина се заузврат обавезала да му исплаћује 500 перпера годишњег трибута.² О разлозима издавања ове повеље писао је Есад Куртовић, који је изнео претпоставку да је нешто раније измирење Павловића и Косача подразумевало и продају Конавала, који су били извор сукоба и непријатељстава. Сандаљ је свој део продао, Павловићи су прекинули преговоре, а краљ и сабор морали су да потврде целокупну продају Конавала, јер је то већ било договорено.³

Војвода Петар није могао бити задовољан поступцима краља и Сандаља. У унутарбосанске сукобе умешале су се и Османлије, а резултат њихове активности било је убиство војводе Петра Павловића, марта 1420. године, и долазак Твртка II на престо. Сандаљ Хранић се оваквим расплетом догађаја знатно окористио, јер је уз помоћ Османлија дошао у посед дела Конавала који је припадао Павловићима и одмах је започео разговоре са Дубровчанима о његовој продаји. Договор је брзо постигнут и 30. маја 1420. заинтересоване стране су издале једна другој повеље. Сандаљ је за половину Конавала која је припадала Павловићима требало да добије 30.000 перпера, племство за мушке чланове породице, кућу у Дубровнику и њено реновирање, посед у Дубровачкој жупи у вредности од 3.000 перпера и 500 перпера годишњег трибута.⁴ Дубровчани су ушли у посед Конавала и почели да успостављају своју власт, али је већ почетком јуна становништво Конавала почело да се буни. Дубровчани су у сарадњи са Сандаљем сазвали народни збор, након којег је незадовољство утихнуло.⁵

Сандаљево продају дела Конавала који је припадао Павловићима морао је да одобри нови краљ Твртко II и Османлије, јер војвода сигурно не би извршио продају да није имао сагласност босанског владара и представника султана. О овоме сведоче и поклони које је Дубровник слао новом босанском краљу и војводи Исаку. Дубровчани су знали да ће се у августу одржати станак, па су њихови посланици код Сандаља имали да моле војводу да посредује како би краљ и сабор потврдили

² Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 557–563.

³ Е. Kurtović, *Veliki vojvoda bosanski Sandalj Hranic Kosača*, Sarajevo 2009, 232–234.

⁴ Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 305–313. У повељама Сандаља Хранића и Дубровчана не помиње се цифра једнократне исплате од 30.000 перпера. За њу са знајемо из писма Дубровчана Сандаљу од 23. јула 1421. године (Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 316–318).

⁵ Р. Грујић, *Конавли под разним господарима од XII до XV века*, Споменик СКА 66 (1926) 26–27.

куповину Конавала.⁶ Краљ Твртко II је 16. августа 1420. у Подвисоком изашао у сусрет дубровачким молбама и потврдио им Сандаљево продају оба дела Конавала, али она никада није спроведена у пракси. Свега неколико месеци касније, Сандаљ Хранић и Радослав Павловић су се помирили, можда и под утицајем босанског краља и Османлија, а ток догађаја је за неко време одложио планове Дубровника да дође у посед читаве територије Конавала.

Опис повеље

Повеља краља Твртка II Твртковића сачувана је у оригиналу и данас се налази у Државном архиву у Дубровнику, под сигнатуром *Већ 1054*. Детаљан опис повеље дао је Грегор Чремошник.⁷ Текст повеље исписан је на пергаменту италијанске израде, грубог квалитета, димензија: ширина горе 520 мм, ширина доле 530 мм, висина лево 360 мм, висина десно 345 мм. Плика је лево висока 85 мм, а десно 80 мм. Дебљина пергамента износи 0,24–0,24–0,20–0,23 мм. Повеља, површине око 2250 цм², спада међу највеће краљевске повеље у средњовековној Босни. Маргине су обележене линијама које су повучене тврдим стилем, тако да се са обе стране пергамента виде трагови. Лева маргина је повучена 87 мм од ивице, десна 83 мм од ивице, прва водоравна на 78 мм, а друга, на којој почиње писмо, 96 мм од горње ивице. Нису видљиви трагови других хоризонталних линија нити убода игле, иако их је морало бити. Линије су савршено избрисане, док су трагови убода одрезани.

Повеља је пресавијена одозго најпре на 4,7 цм у правцу полеђине, потом на 10 цм доле на лице, па још једном на 10,2 цм доле на лице, чиме је трећи прегиб пао тачно на руб пликe. Потом је превијена са леве стране два пута по 10 цм унутра и са десне стране такође два пута по 10 цм унутра.

Текст повеље исписан је брзописом у 26 редова. Писар је користио црно мастило. Растојања између редова су 8 мм. Слова су неједнаке висине 1,5–5 мм, а продужења 3–4 мм. Доња продужења су увек

⁶ P. Živković, *Tvrtko II Tvrtković, Bosna u prvoj polovini XV stoljeća*, Sarajevo 1981, 79; E. Kurtović, *Veliki vojvoda bosanski Sandalj Hranich Kosača*, 236.

⁷ G. Čremošnik, *Bosanske i humske povelje srednjeg vijeka*, GZM 4–5 (1949–1950), 172–173. Према Чремошнику писмо повеље је минускула са доста курзивних елемената, тако да би се могло назвати полукурзивом. У српској филолошко-палеографској школи разне варијације овог писма називају се брзописом (П. Ђорђић, *Историја српске ћирилице*, Београд 1987, 153, 155, 159, 161, 174).

искривљена удесно, непаралелних потеза. Писар је јако притискао перо, тако да су најдебљи потези широки и до 1 мм. Писмо је сиромашно украсима. Испред текста је у маргини крст висок 1,6 цм, а усправна греда искривљена је на врху и на дну. Прво слово (П) је високо 8 мм. Свако слово И у тексту продужено је на 6–7 мм. Повеља нема свечани потпис владара на крају. Према Грегору Чремошнику: „Opći izgled je veoma neestetски i grub i међу свима повељама босанске канцеларије зацијело ова Душанова је најружнија“.

За врпцу печата прорезани су плика и пергамент са два прореза, међусобно удаљена 2 цм, 4,5 цм изнад доње ивице повеље и за 2 цм померена у десни део повеље. Врпца је направљена од 40 конача тамноцрвене двоструко предене свиле; испод ивице повеље није плетена у плетеницу, већ су оба крака само увијена један око другог 11 цм до печата. У средини печата рачвају се на два дела која излазе лево и десно на средини грудвиног круга. По изласку из печата дуги су још 32 цм. Печатна грудва има облик јајолике зделе, направљене од светлосмеђег воска у коју је уливен црвени восак, а потом утиснут печат. Димензије печатне грудве су: дужи пречник 4,7 цм, краћи 4,3 цм, највећа дубина 2,6 цм. Површина грудве на врху има облик елиптичног прстена, ширине 1,2–1,4 цм, и окружује удубљење чији је горњи овал пречника 2 x 2,2 цм, а доњи овал 1,2 x 1,5 цм. Печат је у форми издуженог осмоугла. Изведен је у минијатурним димензијама, али израда одаје савршену технику и прецизну руку. Печатни симбол је краљево знамење: косо постављен штит, над њим је кацига са визиром и плашт од којег се распознаје свега пар набора; латице љиљана у круни су спојене; штит је сувише ситан да би се разазнала представа на њему. Легенда се састоји од почетних имена краљеве титуле и имена: испред знамења се налазе слова **КР(АЛЪ)**, а иза слово **Т(ВЪРТКО)**.⁸ На полеђини повеље налази се неколико записа: № 227 / an. 1420. (ознака бечког архива); N 6 del Pac I / Tuertco conferma il privilegio / concesso da Sandal ai nob. Ra /gusei. – 1420 Agosto 16; Confermazione de re Tuertcho / per tuto Chanal. M MCCCXX / del mese dagosto (савремени запис дубровачке канцеларије).

Ранија издања: П. Карано-Твртковић, *Србскии Споменици*, 150–151; F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 304–305; А. Соловјев, *Одабрани споменици*, 197–199; Љ. Стојановић, *Повеље и тисма I–1*, 503–504;

⁸ Опис печата у: P. Anđelić, *Srednjovjekovni pečati Bosne i Hercegovine*, Sarajevo 1970, 46.

L. Nakaš, D. Župarić, A. Lalić, Dž. Dautović, E. Kurtović, *Codex diplomaticus regni Bosnae*, Sarajevo 2018, 414–416 (са снимком и преводом).

Текст повеље

+ По неизреченом⁸ милосрдию и чловикол⁸бию владики моего слаткаго ми Хр(и)ста и по неизреченом⁸ и всемилостивном⁸ его |2| прѣзринию иже на краљество ми ђакоже и на првихъ моихъ природитель господь краљевъ босаньсцихъ, такожде благо|3|дить присветаго своєга Д⁸ха на краљество ми излиђа, и постави ме г[оспо]д[ин]а всем⁸ стежанию моихъ природитель |4| господь краљевъ босаньсцихъ, ђако бити ми въ Хрѣста Б(о)га благовирном⁸ и Богомъ посталеном⁸ краљ⁸ Твртк⁸ |5| Твртковић⁸, милостию Божиомъ краљ Босни и к том⁸, и начехъ з Богомъ краљевати и правити пристоль моихъ |6| природитель, диле м(и)л(о)сти, чине записаниђа градовомъ и мистомъ, всаком⁸ же по достођанию его, и тѢи |7| изидоше приђь краљество ми все почтени властеле и поклицарие славного града ДѢровника ⁸ име |8| кнезь Добре Бенч⁸лићъ и кнезь Пиро Л⁸каревићъ, и ѡд(ь) краљества ми много ⁸милиено просише, искаше, да бисмо |9| и ми по обичаю нимъ потвѣрдили и ⁸становитили, що си с⁸ они почтеномъ дворциномъ издворили, |10| що е нимъ данно воеводомъ Гандалемъ, неговь поль дила ж⁸пе конавальске и такође, що имъ е речени |11| воевода Гандалъ даль и др⁸г⁸ поль ж⁸пе Конавли и градъ Соколь ⁸нои, що е било прво Петра Павловиђа, |12| и краљество ми видивъ подобно ⁸милиено и всепочтено прошеине, имавъше циль свить и зговоръ |13| с властели и вельможами краљества ми, кои се при краљествѢ ми обритоше, обнаидосмо, да е нихъ |14| прво бащинно било, призвавъ име Хр(и)стово, бисмо милостиви град⁸ ДѢровник⁸ и него властелемъ по семь |15| нашемъ листѢ потвѣрдисмо и ⁸становитисмо ва вить и викомъ, доколи свить стои, град⁸ ДѢровник⁸ всѢ више |16| речен⁸ ж⁸п⁸ конавальск⁸ и ⁸нои градъ Соколь са всеми сели и засеоци⁹, с л⁸дами, с водами, с пашами, з дрѢми, |17| з грѢмнемъ и са всацимъ достођаниемъ и правими котари више речене ж⁸пе конавальске и града Сокола са в|18|симъ, како имъ се за то ⁸држи ⁸листихъ воеводе Гандала, да си с⁸ волни господовати е, држати и ⁸живати ва вики викома, |19| они и дитца и ⁸н⁸чие и прад⁸н⁸чие нихъ како права и племенита господа, и на все више писанно азъ г(оспо)д(и)нъ краљ Твртко |20| Твртковићъ и с властели и с вельможами краљества

⁹ Писар је приликом писања речи засеоци погрешно и два пута написао заза. Како на повељи друго за делује замрљано, претпостављамо да је на тај начин исправио грешку.

ми с воеводом Вѣкмиромъ, з жѣпаномъ Драгишомъ, с кнеземъ |21| Юриемъ Вонсалићемъ, с кнезомъ Прѣвѣћемъ, с кнезомъ Радичемъ Радоевићемъ, с кнезомъ Батићемъ Мирьковићемъ, |22| с кнезомъ Юриемъ Драгићевћемъ, с кнезомъ Петромъ Клешићемъ, с воеводомъ Ивѣкомъ, с воеводомъ Павломъ |23| Юриевћемъ ротисмо се на светомъ евангелию Господини и на часномъ крсти Хр(и)стови, ѣако сие више |24| писанно и нами потврѣно до дни и до вика не бѣде нами потворено ни поколибимо и нашими послѣдними, |25| паче њ всемъ крипко и становито ва вѣки вѣкома. Писа се њ под Високимъ мѣсеца авгѣста шести на десте дань |26| њ петакъ ва лито рожаства Хр(и)стова тисѣцино и четири ста и двадесето лито. А њписа кралевст|27|ва ми логофет Дѣшань.

Превод

+ По неизрецивоме милосрђу и човекољубљу владике мога слаткога ми Христа, и по неизрецивом и свемилостивом прозрењу његовом на краљевство ми, као и на прве моје прародитеље господу краљеве босанске, тако благодет својега Духа на краљевство ми изли и постави ме за господина свој тековини мојих прародитеља, госпode краљева босанских, да будем у Христа Бога благоверни и од Бога постављени краљ Твртко Твртковић, милошћу божјом краљ Босне и к тому. И почех с Богом краљевати и правити престол мојих прародитеља, делећи милости, чинећи записанија градовима и местима, свакоме по достојанству његовом. И тада изађоше пред краљевство ми у свему достојна властела и посланици славнога града Дубровника по имену кнез Добре Бенчулић и кнез Пиро Лукаревић и од краљевства ми много умиљено молише и тражише да би им и ми, по обичају, потврдили и установили оно што су поштенем службом стекли, што им је дао војвода Сандаљ своју половину Жупе конавалске и такође што им је поменути војвода Сандаљ дао и другу половину Жупе Конавли и град Сокол у њој, а што је раније припадало Петру Павловићу. И краљевство ми видећи такво усрдно и у свему часно мољење, пошто смо имали веће и договор с властелом и велможима краљевства ми, који се при краљевству нађоше, пронашли смо да је то некада њихова баштина била. Призвавши име Христово бисмо милостиви граду Дубровнику и његовој властели и по овом нашем листу потврдисмо и установисмо у век векова, све док свет постоји, граду Дубровнику сву горе поменути Жупу конавалску и у њој град Сокол са свим селима и засеоцима, са људима, с водама, с пашама, с шумама, с грмљем и са свим што

јој припада и с правим котарима горе поменуте Жупе конавалске и града Сокола са свим како то стоји у повељи војводе Сандаља – да су слободни њом господарити, владати и уживати у век векова, они и деца и унуци и прауници њихови као права и племенита господа. И на више писано ја, господин краљ Твртко Твртковић, с властелом и с велможама краљевства ми – с војводом Вукмиром, с жупаном Драгишом, с кнезом Јурјем Воисалићем, с кнезом Прибићем, с кнезом Радичем Радојевићем, с кнезом Батићем Мирковићем, с кнезом Јурјем Драгићевићем, с кнезом Петром Клешићем, с војводом Ивком, с војводом Павлом Јурјевићем – заклесмо се на Светом јеванђељу Господњем и на Часном крсту Христовом, да ово горе писано и од нас потврђено до дана и довека неће бити од нас и од наших наследника оскрнављено ни изневерено, већ ће у свему бити чврсто и постојано у веке векова. Писа се у Подвисоком, месеца августа шеснаести дан, у петак, године 1420. од Христовог рођења. А записа краљевства ми логотет Душан.

Дипломатичка анализа

Повеља краља Твртка II, којом је потврдио Сандаљево уступање Конавала, нема већих особености. Њен најинтересантнији део је аренга, која је најсличнија аренги повеље којом је цар Стефан Урош даровао Дубровнику земљу од Љуте до Курила.¹⁰ Ово није једина аренга настала у канцеларији Твртка II која је преузета из повеља Немањића. Наиме, и аренга повеље којом је босански краљ 21. августа 1421. потврдио Дубровнику повеље својих претходника идентична је са аренгом повеље којом је цар Стефан Душан даровао 22. јануара 1333. године Дубровчанима Пељешац и Стон.¹¹ На ове сличности први је указао Станоје Станојевић, који је сматрао да су обе аренге „узете директно из рашких повеља“. Станојевић је указао на два могу-

¹⁰ + По неизреч(е)нноу м[и]л[о]срдию и члов(ѣ)колювию влад(и)ки мо(к)го сладкаго ми Х(ри)с(т)а, по изволению и мил(о)сти и всемил(о)ст(и)вноу кго призрѣнию еже на ц(а)р(ь)с(т)в(о) ми такоже и на прьвихъ с(ве)тихъ православиныхъ ц(а)рѣ такожде и вл(а)годѣтъ прѣс(ве)таго своког(о) Дѣха и на ц(а)р(ь)с(т)вѣ ми показа, такоже излипа ... и постави ме г(о)с(поди)на всемѣ стежанию ш(ѣ)ч(ѣ)ства моког(о) моихъ природитель... Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 96; Марија Александровна Чернова, *Грамота царя Стефана Уроша Дубровчанам о дарении земли от Люты до Курила, Рыбник, под Призреном, 1357, 25. апреля*, ССА 11 (2012), 93.

¹¹ Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 48–49; П. Драгичевић, *Повеља краља Твртка II Твртковића Дубровнику којом потврђује повеље својих претходника, на Милодражи, 21. август 1421*, ГПБ 11 (2018) 105.

ћа разлога због којих је дошло до овог преузимања: први, да су ове аренге преписане из повеља краља Твртка I које су изгубљене, и други, да је Твртко по повратку на престо увео рашке формуларе, што би показивало да се Твртко II „кад се вратио на престо, или можда већ пре тога, да би се вратио на престо, почео ослањати на Рашку, или да је бар био у врло пријатељским односима са Рашком”.¹² Иако је Станојевићево тумачење да су аренге можда преузете са неке од изгубљених повеља првог босанског краља прихватљиво, сматрамо да овде није тај случај. Вероватније је тумачење према којем су Дубровчани дали босанској страни на увид старе повеље у којима су биле садржане повластице или споразуми слични онима које су желели да им краљ Твртко II по повратку на престо додатно потврди.¹³

Занимљиво је и да је повељу написао логотет Душан, који је уједно и последњи логотет који се непосредно помиње у канцеларији Котроманића. Невен Исаиловић сматра да је Душан, о којем иначе нема других помена, преузео руковођење краљевском канцеларијом чим се Твртко II вратио на престо.¹⁴

Повеља краља Твртка II оверена је малим печатом, што је био случај рецимо и са повељом краља Твртка I Дубровчанима из 1382. године. Одлуку о томе који ће се печат користити доносили су дијаци и логотети, али не услед процене значаја самог акта, већ вероватно због тога што им одговарајући типар у том тренутку није био при руци. Могуће је да се тада налазио на другом месту, да још увек није био израђен, односно да се налазио на поправци. Типари су могли бити мењани због промене у титулатури ауктора или због хабања насталог коришћењем.¹⁵

Просопографски подаци

У претходним бројевима *Старог српског архива* и *Грађе о прошлости Босне* објашњене су личности: **Добре Бенчулић** (ССА 10, 147; ГПБ 5, 95), **војвода Вукмир** (ССА 6, 205–207), **жупан Драгиша** (ССА

¹² С. Станојевић, *Студије о српској дипломатици*. V. *Аренга (проемиум)*, Глас СКА 94 (1914) 204–205.

¹³ П. Драгичевић, *Повеља краља Твртка II Твртковића Дубровнику којом потврђује повеље својих претходника, на Милодражи, 21. август 1421*, 110. О аренгама повеља Твртка II погледати: Н. Исаиловић, *Владарске канцеларије у средњовековној Босни*, Београд 2014, 381–383 (необјављена докторска дисертација).

¹⁴ Н. Исаиловић, *Владарске канцеларије*, 98–99, 121

¹⁵ Н. Исаиловић, *Владарске канцеларије*, 240; Погледати: Р. Anđelić, *Srednjovjekovni pečati*, 83–86.

6, 204–205), **Јурај Воисалић** (ГПБ 11, 113–114), **Прибић** (ГПБ 11, 113), **Батић Мирковић** (ГПБ 4, 86), **Јурај Драгићевић** (ГПБ 11, 114), **Петар Клешић** (ГПБ 11, 114), **Павле Јурјевић** (ГПБ 4, 126).

Пиро Лукаревић, кнез, 8 (ред у изворнику) – Petrus Michaelis de Lucari (1399–1430), син Михаила Николиног Лукаревића (1363–1416) и његове прве жене Славе, кћерке Pierce Orsis de Zrieva. Био је ожењен Бјелчком (Bielçe), кћерком Јакоба Гундулића, са којом је имао десеторо деце – осам синова и две кћерке. Умро је 1430. године у Адрианопољу (Једрену).

Литература: И. Манкен, *Дубровачки патрицијат у XIV веку*, Београд 1960, 300–301.

Радич Радојевић, кнез, 21 – сведок на повељама краљева Остоје (1417) и Твртка II (1420). Отац му је највероватније био кнез Радоје Радосалић из лепеничког рода Прибинић, мада има мишљења и да је то био кнез Радоје Драгосалић.

Литература: Љ. Стојановић, *Стари српски записи и натписи I*, 74; М. Vego, *Novi i revidirani srednjovjekovni natpisi iz Bosne*, *Naše starine* 14–15 (1981) 55–57; Р. Anđelić, *Originalni dijelovi dviju bosanskih povelja u falzifikatima Ivana Tomke Marnavića*, *GZM, n. s. Arheologija*, 26 (1971) 357; П. Анђелић, *Varones Regni i државно вијеће средњовјековне Босне*, Прилози ИИ у Сарајеву 11–12 (1975–1976) 39, нап. 43; М. Драмаћ, *Veliki knez bosanski Radoje i dilema oko njegovog stečka*, *Radovi FF u Sarajevu XVI–2* (2012) 207.

Ивко, војвода, 22 – члан познате хумске породице Семковић. Сведок је на повељама краљева Стефана Остоје (1417), Стефана Остојића (март 1419) и Твртка II (1420).

Литература: Т. Рибар, *Западне стране у средњовјековној босанској држави*, Београд 2010, 133–134, 136.

Душан, логотет, 27 – спомиње се само на овој повељи.

Литература: Н. Исаиловић, *Владарске канцеларије*, 121.

Топографски подаци

У претходним бројевима *Старог српског архива* и *Грађе о прошлости Босне* објашњени су: **Конавли** (ССА 7, 126; 8, 116–117; ГПБ 1, 109–110; 3, 151–152; 9, 115–116), **Соко** (ГПБ 7, 57; 9, 116), **Подвисоки** (ССА 6, 135–136).

Srdan Rudić

Institut d'Histoire

Belgrade

**CHARTRE DU ROI TVRTKO IIème TVRTKOVIĆ PAR
LAQUELLE IL CONFIRME À DUBROVNIK LA VENTE DE
KONAVLE FAITE PAR SANDALJ**

Podvisoki, 1420, 16 août

Résumé

L'article analyse la chartre du roi de Bosnie Tvrtko IIème Tvrtković, du 16 août 1420, par laquelle il confirme que le voïvode Sandalj Hranić a vendu à Dubrovnik sa moitié de la Joupa de Konavle, ainsi que la deuxième moitié de la joupa et la ville Sokol qui appartenaient auparavant à Petar Pavlović. La chartre est conservée en son original et ne comporte pas de caractéristiques importantes, elle se trouve aujourd'hui aux Archives de l'État à Dubrovnik. Il est ici intéressant de noter que la chartre a été rédigée par le logothète Dušan, qui est également le dernier logothète directement mentionné dans le bureau de Kotromanići. Cette chartre est authentifiée par le petit sceau. La vente faite par Sandalj de la part de Konavle appartenant à Pavlović devait être approuvée par le nouveau roi Tvrtko IIème et des Ottomans, parce que le voïvode n'aurait certainement pas effectué la vente sans le consentement du souverain bosniaque et des représentants du sultan. De ce qui précède témoignent les cadeaux que Dubrovnik a envoyés au nouveau roi de Bosnie et au duc turc Isak. La vente par Sandalj de la partie de Konavle qui appartenait auparavant aux Pavlovići n'a pas été réalisée dans la pratique. Quelques mois après la création de cette chartre, Sandalj Hranić et Radoslav Pavlović se sont réconciliés, peut-être sous l'influence du roi de Bosnie et des Ottomans, ainsi le cours des événements a mis de côté pendant un certain temps les projets de Dubrovnik de prendre possession de tout le territoire de Konavle.

Mots-clés: Tvrtko IIème Tvrtković, Sandalj Hranić, Petar Pavlović, Dubrovnik, Konavle, Soko, année 1420.